

BEPALINGEN  
OMTRENT-HET-BROEDERSCHAP  
DES-ANTONIUS-GILDE  
TE  
S T. ANTHONIS

Overgenomen

door

A. Josephs

## Bepalingen omtrent het Broederschap des Antonius Gilde te St. Anthonis.

De Antonius Gilde te St. Anthonis is een Kerkelijke instelling, welke voor eeuwen terug door onze voorvaderen is ingesteld en tot stand gebracht, en voor bescherm Heer staat aangeschreven den Edel Achtb. Heer Burgemeester dezer gemeente.

In het jaar 1600 werd deze opnieuw hersteld en ingericht door pastoor Hersijn waarvan thans oude gezegelde papieren berusten op 't gemeenthuis alhier.

Het was ingesteld en hernieuwd na de eerste stichting ter eere Gods en den H. Antonius, tot bescherming van dorp en kerk, tot opluistering, ter Kerkelijke en Burgerlijke plechtigheden.

In die reeks van jaren is 't Ledental des Broederschap verschillende malen afwesend geweest, en wat te betreuren viel 't getal in cijfers ieder jaar verminderden, tot een algemeene vergadering, waar toen 't bestuur door de Leden om raad werd gevraagd, hoe te handelen 't Broederschap nog langer tot stand te houden, waarop besloten werd, 't eerst volgend jaar een groot Nationaal Concours te houden ter herinnering aan het 500 jarig bestaan onzer Gilde, 't welk dan ook gehouden is op 20-21 Juni 1926, waardoor van te voren weer verschillende Leden werden aangenomen. Nog telde de Broederschap nog niet voldoende mannen om 't feest tot stand te brengen, en besloot 't bestuur zich in verbinding te stellen met de leden des Schutterij St. Catharina te Ledeacker, behoorende tot deze gemeente, en hun te verzoeken op hunne medewerking te mogen rekenen, tevens werden er nog enkele notabelen hierover aangesproken, en werd van allen hunne medewerking toegezegd, zoodat op genoemde datum door kranige eensgezindheid 't Feest prachtig geslaagd, en tevens aan ons Broederschap een financiële steun heeft gebracht.

Daar in de reeks van jaren ons reglement verloren is gegaan, werdt nadien besloten een nieuw te vormen.

Hiertoe werd overgegaan in de eerste maand van het jaar 1927.

Geteekend te St. Anthonis Februari 1927

### De beschermheer

Het doel en streven der Gilde is, dat jaarlijks een H. Mis voor de leden en overleden leden wordt opgedraen, waarbij onder de H. Mis door elk lid een geldelijk offer gebracht moet worden, en tevens de H. Mis geheel bij te wonen.

Na afloop der H. Mis zullen allen Gildebroeders zich na 't aangewezen Gildehuis begeven, waarvoor de Koning en bestuur een tafel gedist is, en deze 't ochtend maal kunnen gebruiken, waarna verder op een gepaste manier 't Feest gevierd zal worden, welks feest omstreeks 10 uur zal beginnen met 't zoogenaamde Konings schieten.

Om Koning te worden zal 't laatste stukje van den vogel welke van te voren op den boom is geplaatst omlaag moeten schieten, wordt dien door een van de Leden de vogel omlaag geschoten, zoo zal die persoon Koning genoemd worden, geschied dit zelfde 3 achter een volgende jaren door een zelfde broeder dan zal deze Keizer genoemd worden, en van 't bestuur der Gilde een geldelijk bedrag ontvangen van ..... gulden, tevens blijft de Keizer vrij van contributie, tot hem een ander is opgevolgd.

Daar echter bij het Koningschap een Koningin moet wezen, zal de persoon welke Koning is van te voren moeten zorgen voor een Koningin, welke Koningin door de jongste leden zal worden afgehaald, om verder den dag met de Gildebroeders feestelijk door te brengen.

Voor aankomst der Koningin zal tamboer en vaandrig, met de Koning voorop, welke van te voren met het zilver is omhangen, vergezeld door de Dekens Gildemeesters en Leden, ongeveer 5 passen van 't Gildehuis ter invendeling toewachten.

Bij aankomst der Koningin zal door een van 't personeel der Gilde hun als Koningin de eere krans worden omgehangen.

Op het zelfde oogenblik zullen de Leden der broederschap zich gevormd hebben tot een kring, waar dan als zoodanig zullen instaan, de Koning met Koningin en Dekens der Gilde, waarna de plechtige invendeling der Koningin zal plaats vinden, waaronder het lied gezongen zal worden van Lang zullen zij Leven, en zal tevens Wijn welke aangebracht moet worden in glaasjes, aan de Koning, Koningin en Dekens worden aangeboden.

Daarna zullen allen rangs gewijze 't Gilde huis binnen treden, waar 't feest onder begeleiding van dansmuziek wordt voortgezet, doch nimmer later dan 2 uur des 's namiddags, waarop op de eerste aanzegging de Deken ieder lid in het Gilde huis te verlaten en zich huiswaarts te begeven.

Ook de Koning en Koningin zullen het Gilde huis verlaten om elders het middagmaal te gebruiken.

Zoo ook zal gehandeld worden indien Keizer geschoten wordt. Omstreeks 4 uur in den namiddag zullen allen leden, zooveel mogelijk vergezeld door hunne echtgenooten in 't Gilde huis aanwezig zijn, om daarna gezamenlijk 't feest onder begeleiding van dansmuziek voort te zetten, tot ongeveer 8 uur op genoemd uur zullen alle aanwezige op de eerste aanzegging des Dekens, 't Gilde huis moeten verlaten, en zich buiten Kringvormig plaatsen, alsdan zullen zich in dien kring bevinden, Koning, Koningin, Dekens en nieuwe leden, inmiddels zal in dien kring binnen treden de vaandrig om nogmaals Koning en Koningin en tevens de nieuwe leden plechtig te doen invendelen, waaronder het lied zal gezongen worden van Lang zullen ze Leven, ook op dat oogenblik zal door het personeel der Gilde huis worden aangebracht glaasjes met Brandewijn en klontjes, welke van hand tot hand zullen worden gepresenteerd.

Na afloop der vendelzwaaiing zullen allen weer rangsgewijs zich begeven naar 't Gilde Huis, waar onderling 't Feest door muziek en zang wordt voortgezet, doch nimmer later dan des 's nachts 12 uur.

Waarop een ieder weer verplicht is op de eerste aanzegging des Dekens 't Gilde Huis te verlaten, en op een gepaste manier zich huiswaarts te doen begeven.

Ook de Koningin zal op dat uur, wanneer zij niet vroeger verlangde, onder begeleiding thuis worden gebracht.

### Eerste Dag

#### art. 1.

Op den eersten dag zal het feest aanvangen om 4 uur, op genoemd uur zullen allen leden aan het Gilde Huis present zijn.

#### art. 2.

Omstreekt 4½ uur zal er gezamenlijk worden afgemarcheerd na den schutsboom, waar het zoogenaamde vogelschieten zal plaats hebben.

#### art. 3.

Een lid der Broederschap welke de vogel omlaag schiet, zal daarvoor een bedrag van f 2.50 gulden ontvangen, van welk bedrag hij de Jonge Dames welke dien dag aanwezig zijn een of meermalen moet tracteren.

art. 4.

Elk lid is verplicht, zoo dit kan en heeft eigen dochter of dienstbode welke 16 jaar oud zijn zorg te dragen dat ook deze om 4½ uur aan 't Gilde Huis aanwezig zijn, op boete van 25 cent.

art. 5.

De aanwezige Jonge Dames zullen zorgen dat bij terug komst der schutters, de Koningsvogel en 't Gilde Huis versierd en, tenminste een krans aan den ingang moet zijn geplaatst.

art. 6.

Van den Schutsboom terug keerende zullen alle Broeders 't versierde Gilde Huis binnen treden, waarna verder op een gepaste manier feest gevierd zal worden onder begeleiding van dansmuziek.

art. 7.

Omstreeks zonsondergang zullen op de eerste aanzegging der Dekens de aanwezige Dames 't Gilde Huis verlaten, en zich huiswaarts doen begeven.

De aanwezige Broeders zullen 't feest nog verder door zetten, doch nimmer later dan 11 uur, waarna op de eerste aanzegging des Dekens ook zij verplicht zijn het Gilde Huis te verlaten, en zich huiswaarts te doen begeven.

Tweede Dag.

art. 8.

Op den tweeden dag zullen des morgens alle leden, minstens een kwartier voor de H. Mis aan het Gilde Huis tegenwoordig moeten zijn, waarna gezamenlijk procesie gewijze ter Kerke wordt getrokken, in volgorde.

Tamboer, Vaandrig, Koning omhangen met zilver begeleid door Deken Gilde meester en Leden.

art. 9.

Aan den ingang ter Kerk zal ter controleering de penning der leden in ontvangst worden genomen op boete van 60 centen, na afloop der H. Mis wordt in aangegeven wijze terug getrokken na 't Gilde Huis.

art. 10.

Precies om 10 uur wordt appel nabij het Gilde Huis gehouden, waarop ieder lid verplicht is tegenwoordig te zijn op boete van 25 cent.

art. 11.

Na afloop van appel zal direct ingevolge orde Tamboer, Vaandrig, Koning omhangen met zilver begeleid door Deken Gildemeester, gewapende en ongewapende leden, afgemarcheerd naar den Schutsboom, ter plaatse gekomen zal de stoet eenmaal om den boom marcheren, daarna wordt de boom omlaag gehaald, de vogel er op geplaatst, omhoog getrokken en vastgezet.

art. 12.

Het eerste schot moet door den Leden worden gelost, 't tweede door den Koning, en volgens door leden om beurden, wordt door de laatste schutter de vogel omlaag geschoten, zoo wordt deze persoon koning genoemd, en terstond met het zilver omhangen, daarna wordt weer in volgorde afgemarcheerd tot tegenover 't Gemeentehuis, waar halt gehouden wordt, en zal door de schutters 't laatste salvo gevuurd worden, daarna wordt afgemarcheerd na 't Gilde Huis, daar binnen gekomen zal de Koning van 't zilver worden ontdaan, de jongste leden worden gewapend met piek uitgezonden ter begeleiding der Koningin, en iedere schutter zal dan op de eerste plaats zorg dragen, dat de geweren op de eerste plaats zorgvuldig worden opgeborgen, en mogen niet in de zaal aanwezig blijven, nadien wordt 't Feest onder begeleiding van dansmuziek voortgezet tot dat de Koningin arriveert.

art. 13.

Om als lid der Broederschap te worde toegelaten moet men 18 jaar oud zijn, alsdan kan men door meerderheid van stemmen worden aangenomen, de kosten bedragen 1 gulden.

art. 14.

Telken jaren moet men zijn contributie betalen, wordt dit een jaar niet gedaan, dan wordt men niet meer als lid der Broederschap beschouwd, en vervallen alle rechten en plichten, wat betreft contributie zal met betaling rekening worden gehouden.

art. 15.

Binnen en buiten dorpsche kunnen tot 't Broederschap worden toegelaten, en hebben dezelfde wetten en plichten, met uitzondering dat laatst genoemde 't jaar feest niet kunnen aannemen.

art. 16.

Elk lid heeft ieder jaar 't recht om Koning te schieten, en zal daarvoor een bedrag van 12 gulden ontvangen, van welk bedrag de gepresenteerde wijn, bakjes brandewijn na eigen keuze betaald moet worden, tevens moet de Koning een jaar een zilver plaat aan het Broederschap schenken.

Behaald iemand het Keizerschap, worden dezelfde maatregelen getroffen, met uitzondering dat deze een eerste bedrag ontvamt van 10 gulden.

art. 17.

Elk lid heeft recht op tractatie van bier welke telken jaren door 't Broederschap wordt gegeven, waarvan elk lid tijdig een uitnoodiging zal ontvangen.

Tevens heeft elk lid bij gelegenheid des jaar feest, op aangegeven tijdstip, welk door 't bestuur wordt aangegeven vrij bier te drinken.

art. 18.

Op aanzegging van den Deken is ieder verplicht, wanneer dit wordt aangegeven en bekend gemaakt bedrag aan den secretaris af te dragen.

art. 19.

Men mag niemand mede in den feestzaal roepen, evenmin iemand uitnodigen mede te komen drinken, noch met bier of andere drank langs de straat te loopen of iemand beschenken, evenmin mogen kinderen tot de feestzaal worden toegelaten.

art. 20.

Ieder lid is verplicht zich aan het bestuur te onderwerpen, wordt hieraan geen gevolg gegeven, hebben deze het recht te handelen na hun oordeel.

art. 21.

Bij een overlijden van een lid alsmede van zijne echtgenooten hebben deze recht op een lezende H. Mis.

Van het broederschap Kerkwaarts en tot de laatste rustplaats gedragen te worden.

art. 22.

Bij overlijden van een lid, zijn alle leden verplicht deze de laatste eer mede te bewijzen, en onder de H. Mis te offeren, op boete van 25 centen.

art. 23.

Bij overlijden van een lid blijft zijne echtgenooten lid der Broederschap, en behoeft geen contributie te betalen, komt deze echtgenooten te overlijden, zoo heeft deze het zelfde recht genoemd in art. 21.

art. 24.

Bij overlijden van een lid, is het naast bij zijnd lid verplicht hiervan kennis te geven aan een der Dekens,

-----

Rechten en plichten van het bestuur.

art. 1.

Het bestuur bestaat uit:

2 Dekens, Koning, Secretaris en 2 Gildemeesters, welk bestuur wordt samengesteld, uit de leden welke 't langst in het Broederschaps register staat ingeschreven.

art. 2.

Het bestuur zal zorg dragen dat;

1. Dat ieder jaar een H. Mis voor de leden en overledenen wordt opgedragen.
2. Dat de leden daar tijdig van verwittigd worden.
3. Dat bij overlijden van een lid het tijdig aan de leden wordt medegedeeld.
4. Dat ieder jaar 2<sup>e</sup> maandag na Pinksteren 't jaar Feest wordt gehouden.
5. Dat 't Feest op Allerzielen met afbod wordt aangenomen.
6. Dat de tractatie in de eerste 2 maanden van het loopende jaar plaats heeft.
7. Dat alle leden in 't daarvoor bestemd register met nummer staat ingeschreven.
8. Dat telken jare de contributie op tijds binnen zijn.
9. Dat op den 1<sup>e</sup> dag van het Feest 2 vogels in het Gildehuis aanwezig zijn.
10. Dat wanneer het jaar Feest wordt gehouden, van te voren den boom in orde is gebracht.
11. Dat alle uitrustigen welke tot het Broederschap behooren keurig wordt bewaard (ook 't zilver en 't vendel)
12. Dat ieder jaar 1<sup>e</sup> zondag na 't jaar feest, in het Gilde huis verslag wordt gegeven, e de boeken worden afgeteekend, dit heeft plaats op genoemde zondag omstreeks 11½ uur.
13. Dat bij geestelijke goedkeuring op Sacramentsdag de Gilde in de processie zal mede trekken.
14. Dat tijdens 't jaar feest zorg wordt gedragen voor regeling en orde enz.
15. Dat 't jaar Feest alhier gevierd wordt.

Deze bepalingen zijn overgenomen van een stuk berustende in het archief der Gemeente Oploo c.a. te St. Anthonis, op 23 november 1956 door A. Josephs Gemeentebode te St. Anthonis.

=====